

АРТУРО ДЕЛ ОЙО ДЕРБИ В ЛОРЕДО

Превод от испански: Мария Пачкова, 1981

chitanka.info

Спряхме край пристана да погледаме движението на идещите и отиващите си лодки. Усещахме сред нас невидимите слънчеви лъчи — имаше лека мъгла — как нагряват въздуха наоколо, как нежно, скришом докосват голите ни ръце и лицата ни. Лодките идеха празни, но бързо се пълнеха с екскурзианти. Въпреки мъглата там, насреща, се различаваше жълтеникавият пясъчен език на Ел Пунтал; Педреня и Сомо не се виждаха, отгатваха се — две пепеляви, далечни петна. От време на време ципата на водата се раздвижваше и се блъскаше в бордовете на лодките, разлюляваше ги, като предизвикваше страх сред екскурзиантките, най-вече по-възрастните. Продавачът на билети им помагаше да прескочат от кея в лодката, като ги прихващаше за лакътя и ги придържаше с вдъхваща доверие усмивка.

Кино застана пред нас.

— Е, какво? Ще се метнем ли на някоя? Да идем до дербито, а?
— попита той.

— Да, добре — отговориха и трите.

— Както искате — казах. — Но какво е това дерби?

— Хубава работа — каза Кино. — Ти не виждаш ли афишите? Погледни; погледнете: „Голямо дерби в Лоредо“.

Вярно. Пристанът беше целият в афиши, които приканваха на дерби в Лоредо. Вярно, афишите бяха налице, но освен това Кино знаеше всичко. Даже ставаше досаден от толкова знаене. Човек не можеше да си обясни как се побираха в него толкова неща. Знаеше всичко. За дербито в Лоредо, минутите и стотните от секунда на олимпийските рекорди, тоновете камъни на Хеопсовата пирамида, средната температура на водата на плажа Уайкики, количеството злато, отвлечено от Испания от римляните и просто така, за да си го знае, знаеше и броя думи в едно неделно издание на „Ню Йорк Таймс“. Затова и обясни:

— Това са надбягвания с товарни коне на краварите от Сомо, Лоредо и Суеса.

Хулия се въодушеви:

— Луда съм за коне. Па макар и товарни.

Инес, сестра ѝ — не чак толкова; тя лудеела по кучетата.

— Е, да, на теб сигурно ти се иска да е дерби с кучета — каза Хулия, без да може да сдържи смеха си.

Луиса, изглежда, нямаше предпочитание нито към кучетата, нито към конете. Но екскурзията, по принцип я привличаше.

Ние с Кино се запознахме с тях един следобед в едно кафене на открито в Пикио. Морето беше много бурно и не бяхме слизали до плажа. Седяхме на една маса на терасата. На съседната маса — те трите. Хулия — понеже там духаше много вятър — не можеше да си запали цигарата. Тогава Кино извади запалката си и с един-единствен голям, неразрушим пламък даде огънче на Хулия.

— Тия нямат грешка — каза Кино.

Кино нямаше грешка. Още не е имало човек да ми посочи грешка на Кино. Да видим дали ще има. Да, така се запознахме с тях. Макар че Кино беше по-скоро нисък, да речем нисичък, както май вече казах, струваше за двама. Винаги вървеше между Хулия и Инес, винаги разказваше нещо, говореше за всичко, за каквото и да е, дори за Кант или за Weltanschauung^[1] на дон Антонио Чакон. От приказките си растеше. А когато не успяваше да задържи вниманието им с приказки, побутваше ги с лакът, за да ги привлече към своята тема. Той така печелеше — образуваше около себе си кръг, за да не се вижда, че отвън има други, други, по-високи от него. Аз направих двойка, с кого друго, с Луиса.

Лодките вдигнаха котва. Движехме се бавно, с големи заобикалки. „Отливът настъпва“, каза някой. Лодката си проправяше път между пясъчни прагове, покрити с тънък слой вода. Пътуването изглеждаше безкрайно, безцелно. Има време и слънцето да се покаже през разсеяната вече мъгла. Разминахме се с друга лодка, която се връщаше в Сантандер празна. В тесния воден проход, отбелязан с шамандури и стълбове, двете лодки почти се докоснаха. Моряците си подвикнаха — казаха си ужасии, но лицата им бяха засмени. Подигравателни думи, като заобикалките на лодките им, като следите от пяна и раздвижен пясък, които оставаха след себе си. Най-сетне, в края на краищата, стигнахме до вълнолома на Сомо. Лодката спря и ние слязохме. Достатъчно беше да вървим след хората.

Всички отиваха на дербито, отивахме на голямото дерби в Лоредо.

Плажът на Лоредо е същият плаж на Сомо, другият му край. Огромният плаж представляваше многоцветно гъмжило от екскурзианти, които пъплеха в посока към Лоредо. Сега вече слънцето

прежуряше. Луиса изглеждаше уморена. Каза ми, че шумът на морето я заглушавал, вцепенявал мозъка ѝ. Сигурно не се чувствуваше добре. Хулия и Инес, с Кино между тях — той ги водеше — бърбраха доволни. Хулия носеше джинси и индийска памучна риза, много прилепнала към тялото — приличаше на някой плавник, такава и беше. Инес, с пола и блуза от същия цвят — цвят на чувал, се беше облякла като авангардистките, като някоя от участничките в „Нумансия“, в постановката на Нарос. Луиса беше с лека, семпла рокля, без яка и ръкави.

Когато пристигнахме, дербито вече беше започнало. Множеството се тълпеше от двете страни на подиума на председателстващите. Успоредно с плажа имаше една дълга ограда. В краищата ѝ бяха застанали познавачите и приятелите на ездачите и на водачите на двуколките, за да ги насърчават при завоя — те казваха „поворот“, — който представляваше най-голямата трудност. Ние се спряхме на единия край. От прилива и от дъжда — цяла нощ беше валяло — пясъкът беше много мек, рохкав, по-рохкав от други години, така казваха. Конете при завоя заравяха краката си в пясъка чак до извивката на коляното, докосваха го с коремите си, разчекваха се, а главите си държаха вирнати, сякаш питаха защо ги принуждават да правят това — толкова безполезно; питаха с толкова широко отворени очи, че на човек му се искаше да влезе в пистата, за да ги хване в ръка, преди да паднат, такива лъскави, и да се изцапат в пясъка. Видях, че Луиса беше неспокойна.

— Не мога да издържам повече — каза тя. И се обърна към мен, сякаш очакваше да измисля нещо.

Един кон изплува от пясъка, изправи се за момент и после излезе от пистата, въпреки че конникът го пришпорваше с пети в хълбоците; удряше го, сякаш беше най-злият му враг. Най-сетне конят се катурна на една страна. Край него ездачът теглеше юздите, за да го вдигне, юздите теглеха главата на коня — той проточваше шия, все едно, че беше гумена, но тялото му оставаше да лежи, съпротивяваше се.

— Не мога повече — каза Луиса.

— Кино — казах аз. — Ние ще си вървим; ще се видим в Сомо.

Тръгнахме с Луиса към една близка горичка, която стигаше до плажа. Постепенно останаха зад нас виковете и глухият шум на множеството. В закътани от морския бриз пясъци самотни перуники

тъжно губеха листчетата си. Първите борове, почернели, голи, бяха обгорени от солените морски ветрове; вътре в гората, притиснати един до друг, те се бранеха по-добре и листата им бяха зелени. Стигнахме до една уединена църква, заобиколена от огромни явори. Пред нея се простираше ливада — за църковните празници, а там лежаха куп евкалиптови стволоче, които очакваха последното си предназначение. Вече не виждахме плажа, нито тълпата от състезанието, не чувахме и отмерения и упорит шум на морето. Една крава, надникнала над един стобор, ни наблюдаваше със спокойно любопитство. Седнахме на един дънер. Луиса подпря брадичката си върху двата си юмука, с лакти на коленето. Гледаше земята, зеления килим.

— Не разбирам как може да ги измъчват така — те са им другари в работата.

— Други години пясъкът е бил по-хубав, изглежда. Много валя, до късно сутринта.

— Мислиш ли, че ще можем да се върнем оттук?

Кравата от стобора все така ни наблюдаваше, слушаше ни неподвижна.

— Мисля, че да.

Станахме и тръгнахме по една пътека. Край пътеката растяха дребни карамфили. Наведох се и откъснах един.

— Вземи, помириши го.

Тя помириса изненадана карамфилчето; отново вдъхна дълбоко, възхитена от това, че такова малко цвете съдържа толкова и тъй приятен аромат. Листчетата на карамфилчето, разтворени в триъгълник, се разчупваха в бели зъбчета. Тъй скромни и тъй притаен аромат имат само дребните, почти невидими дивни теменужки в горите. Сега Луиса изглеждаше спокойна, забравила дербито. Пътеката ни отведе до някакъв път.

— Да вървим по него; сигурно ще ни отведе в Сомо.

По пътя, между камъните на оградите, растяха всякакви пълзящи растения, преплели стебла, листа, цветове: орлови нокти, камбанки, кордалии сред непреклонен, завоевателен бръшлян. Луиса се загледа в цвета на една кордалия, без да смее да я пипне.

— Не се бой; не боде.

Тя се подпря на рамото ми, за да я откъсне и следата от ръката ѝ остана за по-дълго на рамото ми.

Цветът на кордалията е свиреп, но само на вид; бодлите ѝ са меки, завити, с нежен блясък на слонова кост. Да стискаш в ръка букетче кордалии е все едно да държиш златистото време, лъчистата светлина, която блести по лицата на деца, ангели, мадони от Фра Анжелико. В очите на Луиса — големи, ясни — сега имаше светлина, спокойна светлина. Орловите нокти, бръшлянът, камбанките, кордалиите пълзяха по оградите, преплитаха се помежду си — зелена, нацъфтяла гръд, къпините на къпината, глогинките на глогинката, шипките на шипката, синкавата чернота на трънките. Вече не се виждаше плажът, вече не се чуваше морето. Пътят, по който вървахме, се превръщаше понякога в тунел. Успоредно с придвижването ни напред птиците замлъкваха и изчезваха — безшумно политнали в растителността. Луиса видя, че аз се усмихвах.

— Защо се смееш?

— За нищо.

— Все още е за нещо. — Тя прикова очите си в мен.

— За нищо. Мислех си за французите, за това, че понякога не са по-изискани от нас. На това, на плода на шипката, те му казват „Gratte-cul“^[2].

— Горедолу като нас... Я виж.

Полъх раздвижваше група цветя — смирени, бели „бедняшки хлебчета“. Луиса откъсна едно и го загледа, разглеждаше едно по едно многобройните му дребни като трошички цветчета, които заедно образуваха едно-единствено бяло цвете. Лицето на Луиса, така близо до моето. Бузата ѝ, кожата на бузата ѝ изглеждаше друг един голям хляб от ситни цветчета, мек и гладък едновременно.

Там, на същото място, от земята и от пръстта, за гнездила се между камъните на оградата, никнеха безброй стебла, а от стеблата — бликаща радост от зелени листа, меки, малки, нежно извити като устни; а сред зеленината надничаха безчетно много виолетови цветчета, някои все още затворени, повечето отворени; все още затворените приличаха на свити пръстчета, клюмнали, разтреперани; а отворените — на крехки гърла, с мъничък мъжец, обагрен от пращеца. При най-лекия полъх те се раздвижваха, трептяха, увиснали на тънките си опашчици. Луиса откъсна едно и го вдигна: поставено нагоре, то изглеждаше като отворена, вечно гладна човка на пиленце в гнездото; после тя го сложи на дланта си и така заприлича на

миниатюрна, своенравна женска обувка. Луиса внимателно гледаше тази „обувчица на Мадоната“ в дланта си, както някой, който се опитва да разгадае бъдещето или миналото. После вдигна очи към моите.

— Одобрявам се с всичко малко. Да седнем ли тук?

Седнахме в началото на една ливада. Малко по-нататък тихо пасяха четири снежнобели крави; край тях две телета играеха, навеждаха глави. Луиса продължаваше да държи в дланта си обувчицата, крехка, преходна скъпоценност. Усецах топлината на ръката ѝ до моята; топлината на очите ѝ в моите.

— Учудва ли те? Учудва те, да.

— Какво?

— Това, което току-що казах.

— Ти си знаеш защо го казваш.

— Мразех всичко малко от дете. Като дете никога не съм ходила на полето, навън, на открито. Баща ми излежаваше присъда в Порлиер, а майка ми — в затвора в Лас Вентас. Дядо ми ме водеше — само там можеше да ме заведе — на незастроените места край клиниката. Да си играя с мравките. Някои момиченца ги ядяха, скришом. Имаше едни много малки и черни, други много малки и светли, а и по-големи, черни и светли, дългокраки.

Незастроените места край клиниката. Там са били преди окопите на живот и смърт. Изкривените железа на клиниката. Останките от телени мрежи. А в дъното, планината — далечна, забравена. Луиса от време на време спуска поглед към обувчицата и ръката си или го насочва към морето, или се обръща, за да види ей там масивната, голяма Пеня Кабарга или островърхата планина Соларес, или още по-нататък — Лас Алиас, със скрити в облаците върхове.

— Мравки. Това бяхме ние. Мравки.

Пътят отново ни изведе до боровата гора край плажа. Дербисъстезапието, голямото дерби в Лоредо, беше свършило. Тълпата се връщаше в Сомо по плажа, за да обядва. Плажът блестеше на слънцето; заслепяваше. В небето, над морето, нямаше нито едно облаче. Морето сега беше синьо, изцяло синьо, макар игриво да импровизираше тук-там бродерии от пяна. Във вълнолома на остров Моуро, така близък в прозрачния въздух, се удряше кротко по някоя вълна. Виждахме вълната, но не я чувахме, и тълпата по плажа виждахме като мълчаливо шествие. Всичко далечно бе безмълвно,

всичко близко — звучно. Бризът решеше клоните на боровете и ги караше постоянно да шумят. Можех да чуя ударите на сърцето си. Притиснах Луиса до себе си. Когато я целунах по устата, усетих ударите на нейното сърце до моите гърди. Отпуснахме се на тревата. Затворихме очи победени. Между нас се беше родило нещо, може би малко и преходно; малко и преходно като самите нас.

---

[1] Weltanschauung (нем.) — миросглед. — Б.пр. ↑

[2] Gratte-cul (фр.) — Буквално „сърби-задник“. — Б.пр. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.